



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců JUDr. Ing. Venduly Sochorové a Mgr. Filipa Skřivana v právní věci

žalobce: **OTE, a. s.**
sídlem Jihlavská 1558/21, Praha 4
zastoupen JUDr. Martinem Klimplem, advokátem
sídlem U Prašné brány 1078/1, Praha 1

proti žalovanému: **Energetický regulační úřad**
sídlem Masarykovo náměstí 91/5, Jihlava

o žalobě proti rozhodnutí Rady Energetického regulačního úřadu ze dne 16. 7. 2024, č.j. 16924-12/2023-ERU,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V projednávané věci je předmětem sporu otázka, zda Energetický regulační úřad nepochybil, odmítl-li rozhodovat spor týkající se neoprávněně čerpané podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů podle § 52 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energií („zákon o POZE“), aniž by podal návrh zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů („zvláštní senát“).
2. Žalobce dne 16. 10. 2023 podal k žalovanému návrh proti společnosti ČEZ Prodej, a. s., kterým se domáhal zaplacení 130 784 322,03 Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši od 23. 9. 2023 do zaplacení a nákladů řízení z důvodu, že ČEZ Prodej, a. s. jako povinně vykupující obchodník u žalobce nárokovala od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2019 podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie ve formě povinného výkupu, ačkoli nesplnila zákonné předpoklady pro získání nároku na výplatu podpory, neboť byla vyplácena v souvislosti s nezákonným nárokem na podporu společnosti TENERES, a. s. Žalovaný usnesením ze dne 10. 11. 2023, č. j. 16924-3/2023-ERU, návrh žalobce na zahájení sporného řízení správního odložil podle § 43 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Měl za to, že s ohledem na novelizaci § 52 zákona o POZE provedenou zákonem č. 382/2021 Sb. od 1. 1. 2022 není dána jeho příslušnost rozhodovat ve věci. Odkázal proto žalobce na občanské soudní řízení.
3. Rada žalovaného rozklad žalobce zamítla a usnesení o odložení věci potvrdila.

II. Žaloba

4. Žalobce považuje napadené i prvostupňové rozhodnutí za nezákonné. Žalovaný věc odložil, aniž by se podrobně zabýval všemi relevantními skutečnostmi, na které byl žalobcem upozorněn. Tím došlo k odepření spravedlnosti.
5. Žalovaný dovedl svoji nepřislušnost v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí civilních soudů a zvláštního senátu. Žalovaný měl buďto ve věci rozhodnout, nebo měl zvláštnímu senátu podat návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu. Bylo totiž předem jasné, že civilní soudy svoji pravomoc s odkazem na zmiňovanou judikaturu popřou. Žalovaný však naznačeným způsobem nepostupoval a donutil žalobce uplatnit nárok v civilním řízení, s čímž byla spojena povinnost uhradit vysoký soudní poplatek a další náklady řízení. Civilní soud nakonec dle očekávání svou příslušnost k rozhodování ve věci popřel a věc postoupil zpět žalovanému. Skutečnost, že zvláštní senát následně rozhodl, že příslušným k rozhodnutí v této věci je soud, na nezákonnosti postupu žalovaného nic nemění. Odložením věci totiž žalovaný žalobci fakticky zamezil řádně zahájit řízení u orgánu veřejné moci a úspěšně v něm uplatnit svůj nárok.
6. Žalovanému byla věc civilním soudem postoupena ještě před vydáním napadeného rozhodnutí. Vedl tak dvě řízení s totožným předmětem, na což žalobce žalovaného upozornil a současně navrhl tato dvě řízení spojit. To žalovaný neučinil a rozhodl o rozkladu v době, kdy již existoval kompetenční spor; žalovaný tak nemohl potvrdit odložení věci.

7. Navrhl proto, aby soud napadené rozhodnutí Rady žalovaného i jemu předcházející usnesení o odložení věci zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Na svém procesním postoji setrval i v podané replice.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný je přesvědčen, že postupoval v souladu se zákonem. Ustálená judikatura civilních soudů a zvláštního senátu, na kterou odkazuje žalobce, se na projednávanou věc neuplatní. Týká se totiž znění zákona o POZE účinného do 31. 12. 2021. Od 1. 1. 2022 je žalovaný oprávněn rozhodovat podle § 52 zákona o POZE toliko spory o úhradu samotné podpory. Tento výklad potvrdil i zvláštní senát. Judikatura zmiňovaná žalobcem tedy byla po novelizaci provedené zákonem č. 382/2021 Sb. překonána. Žalovaný postupoval v souladu se zákonem, pokud věc odložil a odkázal žalobce k civilním soudům. Věc nemohla být rovnou předložena zvláštnímu senátu, neboť v době vydání prvostupňového rozhodnutí kompetenční spor neexistoval. Podmínky pro podání návrhu zvláštnímu senátu nastaly až poté, co byla v návaznosti na usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 C 295/2023-33, věc postoupena zpět žalovanému. Poté dne 5. 4. 2024 podal žalovaný návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu zvláštnímu senátu, který usnesením ze dne 20. 11. 2024, č. j. Konf 2/2024-29, rozhodl, že příslušným rozhodovat ve věci je soud.
9. Řízení o žalobcově rozkladu a řízení postoupené žalovanému Obvodním soudem pro Prahu 4 nebylo možné spojit, jak žalobce navrhoval. Spojit lze jen zahájená a probíhající správní řízení, k nimž je správní orgán příslušný. V případě řízení o rozkladu však šlo o usnesení, jímž byla věc odložena pro nedostatek příslušnosti. Byť je podle § 44 odst. 1 správního řádu řízení o žádosti zahájeno jejím dojitím správnímu orgánu, musí jít o správní orgán místně a věcně příslušný. K tomu v tomto případě nedošlo a řízení tak nebylo vůbec zahájeno.
10. Navrhl tedy žalobu zamítnout.

IV. Posouzení věci

11. Žaloba **není** důvodná.
12. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce podal dne 16. 10. 2023 k žalovanému návrh na zahájení správního řízení sporného o zaplacení 130 784 322,03 Kč s příslušenstvím vůči společnosti ČEZ Prodej, a. s. podle zákona o POZE. Žalovaný věc odložil usnesením ze dne 10. 11. 2023, č. j. 16924-3/2023-ERU, jelikož dospěl k tomu, že správní orgány nejsou příslušné o věci rozhodovat. Proti tomuto usnesení podal žalobce dne 28. 11. 2023 rozklad. Ještě před podáním rozkladu, dne 13. 11. 2023, podal žalobce žalobu k Obvodnímu soudu pro Prahu 4, aniž by v ní zmínil, že před podáním žaloby byla žalovaným ve věci popřena příslušnost. Obvodní soud pro Prahu 4 řízení o věci zastavil usnesením ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 C 295/2023-33, jelikož shledal, že není dána pravomoc civilních soudů ve věci rozhodovat, a věc postoupil žalovanému. Žalovaný rozhodnutím Rady ze dne 16. 7. 2024, č.j. 16924-12/2023-ERU, zamítl žalobcův rozklad proti usnesení o odložení věci; rozhodnutí nabylo právní moci 18. 7. 2024. Žalovaný v napadeném rozhodnutí nezmínil, že žalobce podal po vydání usnesení o odložení věci žalobu k soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení, který popřel svoji pravomoc a dne 7. 3. 2024 věc postoupil zpět k rozhodnutí žalovanému, přičemž žalovaný dne 5. 4. 2024 podal zvláštnímu senátu návrh na rozhodnutí negativního kompetenčního sporu. Proti rozhodnutí Rady žalovaného o rozkladu podal žalobce dne 18.

66/2024

9. 2024 nyní projednávanou žalobu. Následně zvláštní senát usnesením ze dne 20. 11. 2024, č. j. Konf 2/2024-29, rozhodl, že pravomocným rozhodnout předmětný spor je soud.

13. Nejprve se soud zabýval námitkou nesprávného posouzení pravomoci žalovaného k rozhodování věci. Zde soud pro stručnost plně odkazuje na usnesení zvláštního senátu ze dne 20. 11. 2024, č. j. Konf 2/2024-29, podle kterého je příslušným vydat v projednávané věci rozhodnutí soud. Podle zvláštního senátu, „*legislativní změnou § 52 zákona o POZE účinnou od 1. 1. 2022 došlo ke zúžení pravomoci navrhovatele oproti předchozímu znění účinnému do 31. 12. 2021. Uvedené plyne již ze samotné textace předchozího znění § 52 zákona o POZE (...) a nynějšího znění § 52 zákona o POZE. (...) Od 1. 1. 2022 tak do pravomoci ERÚ spadají pouze spory o nesplnění povinnosti k úhradě podpory. Z logiky věci půjde pouze o takové spory, které zahájili samotní výrobci jako věřitelé, nikoli o spory jiné, zahajované jinými subjekty, ani o spory o vrácení již poskytnutých plateb z titulu bezdůvodného obohacení, ať už v oblasti financování podpory nebo v oblasti podpory samotné.*“ Závěr žalovaného vyslovený v napadeném rozhodnutí o nedostatku jeho pravomoci k rozhodování předmětného sporu tak byl správný.
14. Dále žalobce namítal, že žalovaný pochybil tím, že vydal usnesení o odložení věci, namísto toho, aby věc s odkazem na žalobcem zmiňovanou judikaturu postoupil zvláštnímu senátu k rozhodnutí kompetenčního sporu.
15. Z § 1 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. vyplývá, že se podle tohoto zákona postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen „pravomoc“) vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou a) soudy a orgány moci výkonné územní, zájmové nebo procesní samosprávy, b) soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví. Kompetenčním sporem, a to kladným, je podle § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. spor, v němž si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí. Záporný kompetenční spor nastává tehdy, jestliže v totožné věci individuálně určených účastníků se obě jeho strany věci nechtějí zabývat a nechtějí vydat rozhodnutí, tedy popírají svoji pravomoc nebo věcnou příslušnost. Platí přitom, že „pravomocné rozhodnutí“ ve smyslu § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. představuje pouze pravomocné rozhodnutí ve věci samé (usnesení ze dne 12. 10. 2010, č. j. Konf 127/2009-66).
16. Odkaz žalobce na nález Ústavního soudu ze dne 10. 12. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 33/18, není relevantní. Jím sice Ústavní soud zrušil usnesení zvláštního senátu o odmítnutí návrhu pro neexistenci kompetenčního sporu, který byl podán účastníkem původního řízení, nikoliv stranou kompetenčního sporu, přičemž odmítl přílišnou formálnost při posuzování způsobu (formy) popření pravomoci. Ani zmiňovaným nálezem Ústavního soudu však nebyla odmítnuta východiska zvláštního senátu vycházející z § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb., že negativní kompetenční spor může vzniknout až tehdy, dojde-li fakticky (pravomocně) k popření pravomoci vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků.
17. Z rekapitulace průběhu řízení je zřejmé, že v době rozhodování Energetického regulačního úřadu v prvním stupni neexistovalo pravomocné rozhodnutí civilních soudů popírající pravomoc soudů o věci rozhodnout. K tomu došlo až právní mocí usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 8. 1. 2024, č. j. 40 C 295/2023-33, která nastala po vydání prvostupňového rozhodnutí. Pokud tedy žalovaný prvostupňovým usnesením věc odložil

podle § 43 odst. 1 správního řádu, postupoval v souladu se zákonem. O popření pravomoci žalovaného rozhodovat předmětný spor bylo rozhodnuto v době, kdy žádný kompetenční spor neexistoval. Argumentace žalobce, že Energetický regulační úřad měl podat návrh zvláštnímu senátu s odkazem na ustálenou rozhodovací praxi soudů v typově shodných věcech, či snad z důvodu, že bylo jasné, že civilní soudy svou pravomoc v budoucnosti popřou, je nepřijatelná. Pokud by Energetický regulační úřad podal návrh na zahájení kompetenčního sporu v době, kdy žádný negativní kompetenční spor neexistoval, byl by takový návrh odmítnut. Kompetenční spor podle judikatury zvláštního senátu zmiňované výše zakládá až pravomocné rozhodnutí stran kompetenčního sporu o popření pravomoci, nikoliv pouhá pravděpodobnost, že by v budoucnu k popření pravomoci některou ze stran kompetenčního sporu mohlo dojít. Zvláštní senát není povolán řešit hypotetické spory o pravomoc, ale pouze spory, které reálně vznikly (§ 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb.)

18. Jiná situace však nastala v době rozhodování Rady žalovaného o rozkladu. Pro řízení o rozkladu podle § 152 odst. 5 správního řádu platí ustanovení pro odvolání, nevylučuje-li to povaha věci. Z § 89 odst. 2 správního řádu plyne, že zákonnost napadeného aktu je posuzována v plném rozsahu a správnost aktu je přezkoumávána v rozsahu námitek obsažených v odvolání, popř. tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 As 140/2019-22). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 3 Ads 128/2009-71, usnesení o odložení věci podle § 43 odst. 1 správního řádu je usnesením deklaratorním, kterým správní orgán prohlašuje, že v důsledku nedostatku věcné příslušnosti správních orgánů nebylo správní řízení vůbec zahajováno. Proti tomuto usnesení je možné podat řádný opravný prostředek (odvolání, rozklad) a následně žalobu ke správnímu soudu. Nejpozději podáním rozkladu proti usnesení o odložení věci tedy bylo zahájeno správní řízení. Došlo-li v řízení o rozkladu k nové skutečnosti (pravomocnému popření pravomoci soudů věc rozhodovat), byl žalovaný povinen před vydáním rozhodnutí tuto novou skutečnost zohlednit. Jakmile byla věc dne 7. 3. 2024 postoupena Obvodním soudem pro Prahu 4 zpět žalovanému, který popíral svoji pravomoc ve věci rozhodnout, vznikl negativní kompetenční spor. Žalovaný tedy správně dne 5. 4. 2024 podal zvláštnímu senátu návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu. Nemohl však souběžně (aniž by vyčkal rozhodnutí zvláštního senátu) rozhodnutím o rozkladu potvrdit prvostupňové usnesení o odložení věci, neboť jím rozhodl *de facto* v téže věci, v níž podal návrh na rozhodnutí sporu o pravomoc zvláštnímu senátu. Rada žalovaného tedy pochybila, pokud potvrdila usnesení o odložení věci v době, kdy již mezi soudem a správním orgánem existoval kompetenční spor. Argumentace žalobce rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2023, č. j. 11 Ad 13/2021-65, je zcela přílehlavá.
19. S výše uvedeným úzce souvisí námitka, že žalovaný nezohlednil, že před ním probíhala dvě řízení s totožným předmětem. Jak je uvedeno výše, Rada žalovaného byla v době vydání napadeného rozhodnutí informována o existenci pravomocného usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4, kterým byla věc postoupena k rozhodnutí žalovanému (viz vyjádření žalobce k postoupení věci ERÚ, č. 1. 9 správního spisu, v němž žalobce výslovně upozorňoval žalovaného na popření pravomoci obecných soudů a navrhoval spojení obou věcí). Podle soudu se nejednalo o dvě odlišné věci, jak dovozuje žalovaný, ale o dvě „řízení“ o jedné a téže věci týkající se totožného nároku žalobce vůči společnosti ČEZ Prodej, a. s. (jedno vedeno u žalovaného ode dne 16. 10. 2023 a druhé zahájené u soudu dne 13. 11. 2023 a po popření pravomoci soudů postoupené žalovanému dne 7. 3. 2024). To, že v jednom případě byl návrh

na zahájení řízení podán u žalovaného a ve druhém případě u obecného soudu a následně postoupen zpět žalovanému, na totožnosti předmětné věci nic nemění. V řízení o rozkladu proti usnesení o odložení věci tedy Rada žalovaného měla zohlednit skutečnosti, k nimž došlo po vydání usnesení o odložení věci a které mohly mít vliv na správnost závěru žalovaného o nedostatku pravomoci správních orgánů (vznik negativního kompetenčního sporu a podání návrhu na rozhodnutí kompetenčního sporu ke zvláštnímu senátu).

20. Rozhodl-li žalovaný o rozkladu poté, co soudy pravomocně popřely svoji pravomoc o věci rozhodnout, aniž by vyčkal rozhodnutí zvláštního senátu, které v téže věci vyvolal, dopustil se vady řízení. Tato vada řízení však v nynějším případě neměla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. *a contrario*]. Platí totiž, že zrušit rozhodnutí pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem je třeba tehdy, je-li rozumně představitelné, a to i jen jako jedna z více variant toho, k čemu všemu mohlo uvedené porušení ve spojení s dalším navazujícím vývojem řízení vést, že obsah rozhodnutí o věci samé by byl v důsledku tohoto porušení jiný, a navíc nejen jiný, ale současně i nezákonný, než pokud by k porušení nedošlo (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2017, č. j. 2 As 322/2016-39). Soud v nyní posuzované věci zohlednil, že žalovaný ještě před vydáním napadeného rozhodnutí podal v jiném řízení v totožné věci (zahájeném po postoupení návrhu Obvodním soudem pro Prahu 4) návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu a zvláštní senát rozhodl, že k rozhodnutí je příslušný soud. Je tak zřejmé, že soud byl příslušný k rozhodnutí věci již v době podání návrhu. Usnesení o odložení věci i napadené rozhodnutí tak byla vydána v souladu se zákonem a žalobce nebyl nijak zkrácen na svých právech tím, že žalovaný rozklad zamítl, aniž by vyčkal rozhodnutí zvláštního senátu. Bylo by v rozporu se zásadou procesní ekonomie napadené rozhodnutí pro vytýkanou vadu rušit, neboť s ohledem na příslušnost soudu k rozhodnutí daného sporu by žalovaný ani po vrácení věci v případě zrušení napadeného rozhodnutí soudem nemohl v dalším řízení rozhodnout jinak, než jak učinil napadeným rozhodnutím.

V. Závěr a náklady řízení

21. Vzhledem k tomu, že v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí došlo k vadě řízení, která však nemohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, soud podle § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu bez jednání za splnění podmínek podle § 51 odst. 1 s. ř. s. zamítl.
22. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci nebyl úspěšný, a proto právo na náhradu nákladů řízení nemá. Úspěšný byl žalovaný, tomu však nevznikly žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti, a proto bylo rozhodnuto, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

66/2024

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 15. ledna 2026

David Raus v.r.
předseda senátu